

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Diff. 1. An quidquid Deus continet, ingrediatur dictum
conceptum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

DIFFICULTAS I.

Quid non sit primò essentialis conceptus DEI?

Plures sunt hac in re sententiæ, magis notabiles expedit hic attingere, sit

Punctum Difficultatis 1.

An quicquid DEVS continet, ingrediatur dictum conceptum?

DICENDUM EST. Conceptum primò essentialis Dei, non esse ipsam essentiam, & omnia eius attributa. Est contra Suarez, Valentia, Granado, & post illos Martinon. d. 3. n. 51. & Quir. d. 17. n. 35. sed eam tenet Vasquez, Falsolus, Arriaga, & alii.

PROBATUR 1. Quia si de primo essentiali conceptu Dei, prout hic de illo, forent etiam attributa, hoc ipso non forent attributa: quia de ratione attributi est, ut ex vi nominis constet, attribui, sed illa attributa non attribuerentur: quæ enim? An attribuerentur ad seipsa, vel ad aliud alie? Non ad seipsa: quia nihil ad seipsum attribuitur, sicut nec ad seipsum refertur. Si autem ad aliud attribuerentur; Quæro, an attribuerentur ad aliud extra primo essentialem illum conceptum, vel ad aliud intra eundem primo essentialem conceptum? si ad aliud extra illum essentialem conceptum, ergo non est attributum illius Essentiæ, sed aliud extra illam Essentiam; si autem ad aliud intra eundem primo essentialem conceptum, ergo dividis illum primo essentialem conceptum, in eam partem ad quam aliqua attribuitur, & in illam, quæ attribuitur, ergo illa posterior pars, & erit primo essentialis, & non erit: Erit quidem ut supponitur; non erit autem, tum quia supponit prius se, nempe id ad quod attribuitur. Tum quia, unum respectu alius, habebit se per modum radicis, & exigivi, radix autem est prior. Tum quia ly ad aliud importatum in relatione dicit prioritatem, unde terminus prior est relatione, ergo & id, ad quod aliud attribuitur, erit prius, quam id quod attribuitur.

PROBATUR 2. Quia possumus Divinam Essentiam concipere, secundum se non attinendo perfectiones illius, ut suppono ex materia de præcisionibus, quo supposito. Quæro utrum illo objecto sic concepto, potest cum fundamento in re concipi exigentia, secundum quam deponat sibi illas perfectiones, & ipsa à nullo alio priori deponatur: vel non potest concipi? Si potest, habetur intentum, nempe aliquam formalitatem esse primam in Deo, non o-mnes. Si non potest, cur non? & si exigantur à Deo, nec potest illis carere Deus, quomodo non tunc exigentia earundem?

CONFIRMATUR. Ratio Substantiæ in natura prior est aliis perfectionibus, quamvis

illæ concipiantur identificate realiter illi Substantiæ, ergo etiam prior erit in Deo primo essentialis conceptus Dei, præ ejus attributis. Probatur Consequentia, quia quod sit prior in creatura, vel habet illam prioritatem ex natura sua metaphysicè spectata, vel ex prædicato & adjuncto creatæ? Si ex natura sua metaphysicè spectata, ergo hoc illi ubique competet: nam prædicata rei metaphysicè spectata ubique competunt rei itidem metaphysicè spectatæ: Si autem id habet ex adjuncto rationis creatæ, contra erit. Tum, quia in illo conceptu potest adhuc præscindi formalitas creatæ, & tamen adhuc considerari exigentia reliquarum, præcipue cum illa radix in Deo possit concipi, tanquam ex gitiva omnium omnino perfectionum Divinarum, quæ supponuntur infinitæ. Tum, quia ratio Creatæ non plus importat, quam prædicatum Entis ab alio; non importat autem ullam exigentiam in Objecto, ut concipiatur tanquam prius. Tum, quia redit argumentum, ratio Entis ab alio, non impedit, sed juvat, ut Substantia concipiatur prior aliis perfectionibus, ergo & ratio Entis à se, idem faciet, præcipue cum illa radix possit esse exigentia immediata, vel mediata omnium perfectionum Divinarum.

RESPONDET MARTINON. Essentiam Divinam non esse concipiendam cum limitatione consimili rebus creatis, sed potius, ut suo ambitu complectentem quicquid est formaliter, aut eminenter in Deo; qui modus concipiendi longè perfectior est, dignificatq; essentiam Divinam; subdit tamen, quod inadæquatè, & confusè concepta Divina Essentia bene possit concipi secundum rationem Entis à se, aut aliam similem.

CONTRA. Quia non concipitur Essentia Divina cum limitatione consimili rebus creatis, si concipiatur tanquam radix omnium perfectionum, præcipue cum de hoc ipso quærat, quare cum ista amplitudine secundum rationem primo essentialem concipi debeat? Tum, quia si dicit, posse concipi inadæquatè Essentiam Divinam, secundum aliquam rationem priorem, cur illa non erit primò essentialis conceptus? Tum, quia cum ille modus concipiendi omnes simul perfectiones pro primo essentiali, sit difformis exigentiæ Objecti, non reddit digniorem, aut perfectiorem Essentiam Divinam; immo digniorem evadet, si ostendatur in Deitate, exigentia totius illius perfectionis.

PROBATUR 3. Quia si de primo essentiali conceptu Deitatis sint æqualiter omnes perfectiones Divinæ, difficile soluti redditur, quomodo Filius ex vi suæ processions non habeat æque sibi communicatam intellectionem atque volitionem Divinam, consequenter quod ex vi processions Filius, sit Filius, & item Filius sit etiam Spiritus Sanctus; Filius quidem ob communicatum ex vi processions intelligere Divinum, Spiritus autem Sanctus, ob communicatum ex vi processions velle Divinum.

B

NEQUE

R. P.
H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et Z.
D. VI

NEQUE valet, si dicas: Ad constituendum Spiritum Sanctum non solum requiri, ut habeat rationem voluntatis primo, & per se communicatam, sed etiam requiri, ne habeat communicatum primo, & per se intelligere Divinum, non inquam dicas; Quia ex hoc sequitur utraq; pars contradictionis, nempe Filium ita esse Filium, ut simul non sit Spiritus Sanctus; & simul ita esse Filium, ut sit Spiritus Sanctus: sicut si homo haberet constitutum leonis, quod est esse rugibile, quantumvis per te non intelligeretur habere negationem rationalitatis, adhuc ille homo verè esset & leo & homo: Ergo etiam Filius verè erit Spiritus Sanctus, & simul Filius, quamvis non dicat per te negationem communicati sibi vi processionis intelligere Divini, si illi communicatur ex vi processionis, etiam velle Divinum.

OBJICI? 1. Martinon in oppositum Authoritates S. Thomæ hic q. 13. a. 6. & q. 6. a. 3. Deinde S. Augustini Lib. 15. de Trin. c. 5. lib. de Con. veræ vitæ c. 7. Rursus Anselmi in Monol. c. 5. Damasc. lib. 1. de Fide c. 12.

RESPONDETUR. Pro nobis esse clarè Auth. inter alios Basilii lib. 1. contra Eud. *Ridiculum*, inquit, est dicere Providentiam, & quamcumq; Dei actionem esse ipsam ejus Essentiam. Ad Auth. variè responderi potest, in primis concedendo illas, ut sonant; quia tantum damnant hanc propositionem, quod Justitia Dei non sit ejus Essentia, sed non agunt quidquam de primæ essentiali conceptu. Deinde illæ Authoritates procedunt de identitate reali omnium perfectionum, de qua sola, contra errores, erant tum temporis solliciti Patres, relinquendo aliis modos concipiendæ Essentia, secundum rationes Metaphysicas. Item dici potest, dicta illa SS. PP. procedere de Essentia adæquate spectata, non autem de Essentia inadæquate sumpta.

Adverti debet, quod plurimis suis locutionibus voluerunt SS. PP. ostendere distinctionem in modo habendi, v. g. Justitiam, conveniense Deo, & qui conveniat nobis: paritas enim in hoc stat, quod & Deus, & homo, sit, & dicatur justus: sed in hoc est diversitas: quia de Deo potest dici Justitia, misericordia &c. in abstracto, de homine non dicitur. Quod autem de Deo dicatur, id non habetur præcisè ex eo titulo, quod in re justitia sit Essentia Dei: nam etiam in re animalitas est homo, & tamen de homine in abstracto, dici non potest. Sumitur itaque, modus hic dicendi ex eo, quod prædicatum debeat se accommodare conditioni subjecti, hinc si subjectum sit potentiale, prædicata de illo, per modum actus non possunt significari, & sic quia homo habet se non per modum actus, sed per modum potentialis, sit, ut prædicata de illo, etiam essentialia, in abstracto non dicantur: Contra autem cum subjectum Deus, de quo Justitia prædicari debet, sit actus purus, sit ut de illo essentialia illius, non tantum in concreto, qui modus si-

gnificat, v. g. Deum habentem justitiam, sed etiam in abstracto, dicantur, conformando modum prædicati, modo habendi se subjecti.

Sed hic adhuc restat explicare, quomodo de Deo in quid Justitia dicatur? Porro dupliciter aliquid potest dici de subjecto in quid, 1. Accipiendo physicè subjectum & prædicando de illo prædicata secundum quod physicè illi competunt; ita ut modus prædicandi sit conformis modo essendi. 2. Accipiendo physicè subjectum, & prædicando de illo prædicata, prout subsunt nostris conceptibus, ita ut id quidem prædicetur quod inest, sed non eo modo quo inest. Uterque hic modus prædicandi, ex Logicis colligitur, atque ita quando de Deo, prædicatur justitia in abstracto, vel in concreto, nihilominus tamen in quid, prædicatur de Deo sumpta justitia, prout est à parte rei, si autem prædicetur justitia de Deo, quæ illi inest, non tamen eo modo quo illi inest, sed prout subest nostris conceptibus prædicatur de Deo per modum proprietatis; ad eum modum, quo si prædicetur risibile de homine prout illi inest, prædicabitur in quid: prout enim inest, est ipsa Essentia hominis. Quia tamen hoc prædicatum risibile, non solet prædicari quomodo inest, non solet etiam prædicari in quid. Immo hoc ipso, quia prædicatur tanquam universale, non prædicatur de homine, quo modo inest: Justitia autem de Deo, ut ei competit, seu ut divina, dum prædicatur, non prædicatur ut universalis, consequenter, & eo modo quo inest. Hoc autem ipsum deponcebat excellentia entitatis Divinæ, ut ejus modo essendi, accommodaret sese modus prædicandi: præcipue respiciendo phrasas SS. PP. & conditionem ipsius subjecti prædicationis, quod subjectum est actus purus, ut supra dictum est.

OBJICI? 2. Idem. Argumentum cuius fundamentum desumit ex S. Bernardo 1. 6. h. de Conf. ad Eug. c. 7. Essentia Divina quam perfectissimè potest, concipienda est, perfectius autem concipitur, si intelligatur includere omnes perfectiones simpliciter simplices formaliter, & reliquas eminenter, ergo tali modo concipienda est.

RESPONDETUR 1. Retorquendo argumentum, quia sequeretur inadæquate non posse concipi Essentiam Divinam sine attributis, cujus conceptus legitimitatem agnoscit ipsemet Martinon.

RESPONDETUR 2. Essentiam Divinam adæquate sumptam, & modo, quo est à parte rei, acceptam includere omnes perfectiones: licet inadæquate accepta, & prædicando id quod inest, non eo tamen modo quo inest, possit concipi, sine descripta inclusionem perfectionum.

Explicatur distinctio. Quamvis ut vera sit cognitio, debeat concipi res secundum id quod est, non tamen semper debet concipi eo modo, quo est; alias nulla dabitur prædicatio universalis.

salis, si res semper eo modo concipi debet, prout est, quia prout est, semper est singularis. Porro, quando res concipitur adæquate, concipitur & id quod est, & eo modo quo est, atque ita, si concipitur & rationalitas, & fluens ex illa admirabilis, & ex hac fluens risibilitas, concipitur res quæ est, & eo modo quo est, adeoque adæquate; Quando autem concipitur res inadæquate, concipitur quidem quod inest, sed non eo modo quo inest; & sic concipitur inadæquate homo, secundum quod concipitur, ut animal præcolum à rationalitate, vel rationale præcolum ab admirabilitate &c. Ita etiam quando concipitur adæquate DEUS; concipitur & id quod est, & eo modo quo est, adeoque cum omnibus suis perfectionibus. Cæterum inadæquate concepta Divinitas non est necesse, ut concipiantur cum omnibus illis perfectionibus, immo si cum illis concipiantur, hoc ipso inadæquate non concipitur. Jam vero ad formandum primo essentiali conceptum DEI (immo & aliorum Entium) debet concipi Essentia inadæquate: quia si concipitur adæquate, & salvabitur tunc ratio conceptus primo essentialis, & non salvabitur; salvabitur quidem, ut supponitur, non salvabitur autem; quia non ostenditur formalitas, quæ sit prima, quæ alia sit posteriores, adeoque quæ sit primo essentialis conceptus. Quod si ad primo essentiali conceptum requiritur rem inadæquate concipi, hoc ipso in conceptu primo essentiali Deitatis omnes perfectiones concipi non debent, quia alias jam conciperetur Essentia Divina adæquate.

RESPONDETUR 3. Essentiam Divinam quam perfectissime fieri potest, concipiendam esse sub formalitate Essentiæ, & salva formalitate conceptus primo essentialis; non salvaretur autem formalitas primo essentialis conceptus, si etiam attributa essent de primo essentiali conceptu, quæ distinctio sic explicatur: Possumus dupliciter concipere essentiam Divinam; in primo salva formalitate primo essentialis conceptus; & non salva, non salvatur formalitas primo essentialis conceptus in DEO, quando concipiuntur omnes simul perfectiones: nulla enim tunc habebitur rationem secundæ, adeoque necesse ratio primo essentialis conceptus. 2. Potest concipi Essentia, salva formalitate primo essentialis conceptus, quando scilicet concipitur ali-quod per modum radicis & emanantis; & alia ut emanata, & radicata. Quia vero quando concipiuntur omnes perfectiones simplices, concipitur Essentia Divina secundum omnia identificata, scilicet Deo fit, ut tunc concipitur Essentia non salva formalitate primo essentialis conceptus, concipienda salva hac formalitate, si aliquid in illa concipitur per modum radicis, & alia ut de-bita illi radici, adeoque non concipiendo omnes simul formalitates, ipsa autem radix non debet concipi formaliter ut radix, adeoque res pectivè

ad attributa, sed non nisi tanquam radix materia-liter. Hac autem distinctione responderi debet ad secundum Argumentum Quiros, quod ipse appellat principale.

OBJICIT 3. Idem, accipiendo pro argumenti principio, quod scilicet DEUS sit infinitus in perfectione; & inde sic arguit. Essentia Divina est formaliter Ens infinitum simpliciter, & illimitatum in omni genere perfectionis: talis enim Essentia possibilis est, & non potest ostendi implicare contradictionem; illa autem non potest esse alia quam Divina, quæ debet esse perfectissima, ergo in suo formali conceptu continet omnes perfectiones simpliciter simplices, & reliquas eminenter.

RESPONSUM est, id verum esse de Essentia Divina adæquate sumpta, non verò de Essentia inadæquate. Rursus essentiam Divinam esse formaliter Ens infinitum, sed infinitate quæ salvet primo essentiali conceptum, non verò infinitate, quæ non salvet; salvabitur autem hæc infinitas concepta Essentiâ, tanquam radice totius infinitatis, & in quantum in re, Essentia Divina, est infinita.

INSTAT idem 1. Essentia Divina non solum est simpliciter infinita, & formaliter perfecta, sed etiam per se præcisè est perfectio infinita simpliciter, ergo includere debet intrinsecè, & quidditative perfectiones attributales.

RESPONSUM jam est, dicta esse vera de Essentia Divina adæquate sumpta, & quod illa præcisè sumpta sit infinita radicaliter & exigitive, non alio modo.

INSTAT 2. Nemo negat, esse Deo essentialia attributa illa, quæ sunt similia attributis essentialibus Substantiarum creaturarum, ut esse Ens, esse Substantiam intellectualem &c. hæc autem omnia quæ Deo & creatis substantiis genericè quodammodo communia sunt, debent contrahi per differentiam essentiali, per quâ Divina Essentia integrè constituitur, & distinguatur ab aliis; Hæc autem differentia DEI in hoc stat, quod cætera sint Entia per participationem, DEUS verò sit Ens per Essentiam, quod creaturæ sint simpliciter finitæ, & limitatæ ad certum genus Entis; DEUS autem sit substantia infinita in omni genere.

RESPONDETUR. Concedendo, neminem negare attributa esse de Essentia DEI; sed nego, neminem negare illa esse primo essentialia. Concedo item Deum esse simpliciter infinitum in re, nego primo, essentialiter dicere istam infinitatem, sed quod illam dicat non nisi adæquate conceptus; de cætero autem infinitatem, non nisi radicaliter dicet.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

OBJICIT 4. Quiros. Perfectio volitionis etiam ratione nostra potest esse de constitutivo formali Essentiæ; at Essentia Dei concludit etiam

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tomek Z.
D. VI

etiam ratione nostra, pro constitutivo formali, omnem perfectionem repugnantem intrare in lineam Essentiae, seu de constitutivo formali illius, ergo perfectio volitionis, est etiam ratione nostra, de Essentia DEI.

RESPONDETUR hoc argumentum non esse categoricè dispositum. Deinde habet propositionem aliquam difficilem, quomodo enim quod repugnat intrare in lineam essentiae, potest esse de constitutivo essentiae Divinae? forte typi error omisit *Ly Non*: Directè autem ad propositiones ex dictis responderi debet, in primis concedendo totum: quia non agit de primo Essentiali, & primo constitutivo formaliter; in re enim volitio, quod sit Essentia DEI, non negatur. Rursus ad illam propositionem Essentia DEI includit omnem perfectionem responsum jam est, Verum id esse de Essentia adaequatè sumpta; cæteroqui, quod non nisi radicaliter, includat omnem perfectionem. Quomodo autem cum hoc stet, quod Essentia Divina sit nihilominus talis, quā nihil perfectius cogitari potest, dictum est supra.

INSTAT IDEM. Non est contra conceptum Essentiae, quod comprehendat plures perfectiones, quamvis proprias rei, & distinctivas; & ita Essentia hominis coalescit ex virtute discursiva in rebus abstractissimis, & ex discursiva in minus abstractis, alia etiam est potentia ad apprehensiones, alia ad præmissas, alia ad actum Conclusionis: habent enim hæc similem primitivam, atque Intellectivum respectu volitivi. Materia cœli est prior forma cœli. Cor & cerebrum reliquis membris viventis. Sol prior est homine; & tamen per primum constituitur homo, per secundum cœlum, per tertium vivens; sol, homo, & reliqua constituunt universum, ergo potest aliquid supponere se prius, & tamen etiam illud posterius, potest complere primo essentiali conceptum. Universaliterque id omne intrat essentiam rei, quod est de principali consideratione illius, qualia possunt esse etiam non prima.

RESPONDETUR. Dupliciter potest aliquid unum, esse posterius alio. Posterius est quia supponit ante se sui exigivum radicale; hæc posterioritas facit, ne illud posterius, sit primo essentiali, propter rationes in præmissis adlatas. Alia autem est posterioritas alicujus ratione præsuppositionis, ordinis, situs &c. hæc posterioritas non officit: quia illud prius & posterius, simul sumpta, possunt esse radix reliquarum omnium perfectionum. Quia ergo v.g. Omnipotentia supponit in DEO, aliud tanquam radicem, sit ut non sit primo essentialis: è contra quia forma, non supponit materiam tanquam radicem sui, ut dictum supra: rursus quia partes habent inter se solam primitivam ordinis, ideo hæc adhuc possunt intrare, primo essentiali conceptum & illativa, quia supponit enuntiativam,

enuntiativa apprehensivam, apprehensiva rationale, sit, ut solum rationale sit primo essentiali. Exemplum illud de universo non concludit, nam hic agitur de primo essentiali conceptu Essentiae alicujus, non aggregati, ut ita dicam, per accidens, in quo ipsa ratio aggregati, non patitur formalitatem, unius radicis.

Ex quo ulterius inferes. Quale posterius possit esse de principali consideratione alicujus Essentiae.

OBICIT 5. Idem. Quidditas, & conceptus Sapientiae Divinae, quia est optima, debet includere non solum eminenter, sed etiam formaliter omnem scientiam, similiter in Omnipotentia includuntur omnes potentiae ponendi res, ergo idem dicendum de Essentia, quod debeat includere omnem perfectionem.

RESPONDETUR. Adaequatè conceptam scientiam Divinam includere formaliter omnem scientiam, secus sentiendum de omniscientia inadaequatè accepta: jam autem primo essentialis conceptus Essentiae Divinae, est conceptus Essentiae inadaequatus. Deinde, cum unus actus scientiae, respectu alius actus scientiae, posse item unum producere, respectu, alius posse producere, cum inquam, non comparentur tanquam attributum; unum non debet habere rationem prioris respectu alius; secus hic.

INSTAT. Idem. Significatum formalissimum DEI exprimit pluralitatem perfectionum; sed ubi conceptus rei exprimit pluralitatem perfectionum, nondum intelligitur Essentia ejus completa essentialiter; ut apparet in Essentia universi, quæ non est contenta, una perfectione.

RESPONDETUR. Significatum formalissimum DEI adaequatè acceptum, exprimit pluralitatem; secus inadaequatè acceptum. De universo paritas supra est refutata; ex qua refutatione colligitur: Cur infinitum secundum numerum exigit pluralitatem infinitam, & non exigit Essentia Divina, secundum primo essentiali conceptum spectata.

Neque valet si dicas: Hoc ipso quia essentia DEI à parte rei est infinita, debere etiam concipi infinitam; non inquam valet, si id dicas; nam ut suppono ex Philosophia, non est necesse semper rem concipere modo quo est, licet ne falsò concipiatur, debeat ejus conceptus fundamentum haberi. Unde ulterius potest dici ex Essentia & attributis fieri compositum Metaphysicum, non quidem illud Scotisticum, sed compositum per rationem, & ratione diversorum connotatorum.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Utrum Aseitas sit primò essentialis conceptus DEI.

DICEN-